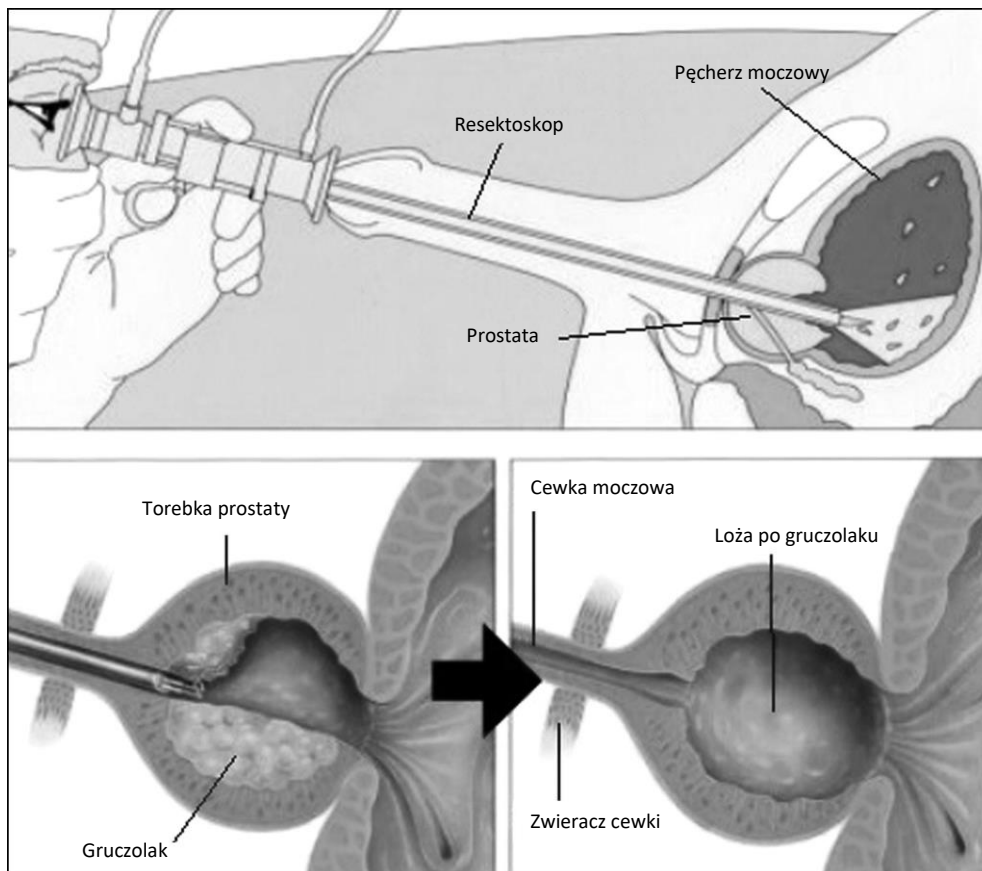

Po zabiegu pozostawia się w pęcherzu cewnik w celu zapewnienia stałego odpływu moczu i powstających skrzepów krwi. Cewnik przeważnie usuwany jest w następnym dniu po operacji, po czym pacjent jest wypisywany do domu.

W leczeniu operacyjnym BPH dostępnych jest wiele metod zabiegowych. TURP jest spośród nich najczęściej wykonywaną procedurą minimalnie inwazyjną. Umożliwia szybkie uzyskanie poprawy w zakresie oddawania moczu, przy jednocześnie niewielkim urazie operacyjnym dla pacjenta. Jest to operacja zaliczana do grupy zabiegów minimalnie inwazyjnych – dzięki zastosowaniu endoskopii możliwe jest chirurgiczne usunięcie części narządu bez przecinania powłok ciała.

Kiedy wykonuje się przezcewkową elektroresekcję stercza (TURP)?

TURP jest wykonywana u pacjentów z umiarkowanie i znacznie nasilonymi zaburzeniami oddawania moczu, które nie ustępują po podaniu leków, lub gdy na skutek zaburzeń oddawania moczu dochodzi do rozwoju takich powikłań powiększenia prostaty, jak kamica pęcherza moczowego, całkowite zatrzymanie moczu, znaczne zaleganie moczu po jego oddaniu, uszkodzenie pęcherza moczowego oraz upośledzenie wydolności nerek.

Objawy związane z powiększeniem prostaty mogą być następujące:

- Słaby, przerywany strumień moczu.
- Trudności w rozpoczęciu oddawania moczu (mikcji).
- Wykapywanie moczu pod koniec mikcji.
- Częsta lub nagła potrzeba oddania moczu.
- Częstomocz dzienny i nocny.

- Niecałkowite opróżnianie pęcherza.
- Infekcje układu moczowego.

Ryzyko wystąpienia powikłań pooperacyjnych

Z zabiegiem TURP związane jest ryzyko wystąpienia pewnych następstw i powikłań. Należą do nich:

- **Masywne krwawienie.** Nieznaczne i umiarkowane krwawienie śród- i pooperacyjne ma miejsce w większości przypadków, ale zwykle jest dobrze kontrolowane i nie stanowi dla pacjenta poważnego zagrożenia. Jednak niektórzy pacjenci w trakcie TURP mogą stracić na tyle dużo krwi, że może być konieczne jej uzupełnienie. W praktyce zdarza się to bardzo rzadko, dotyczy 2–5% operowanych. Wystąpieniem tego powikłania w większym stopniu zagrożeni są pacjenci ze znacznie powiększoną prostatą.
- **Zespół poresekcyjny.** Obecnie jest to bardzo rzadko występujące powikłanie TURP. Dochodzi do niego, gdy do układu krążenia pacjenta przedostanie się duża ilość płynu używanego do płukania dróg moczowych w trakcie operacji. Może on prowadzić do znacznego obniżenia poziomu sodu we krwi i następnie do hemolizy (rozpadu krwinek czerwonych). Czasami zespół poresekcyjny może stanowić poważne zagrożenie dla życia operowanego pacjenta. Obecnie stosowane nowoczesne płyny płuczące bardzo znacznie ograniczają ryzyko wystąpienia tego powikłania (poniżej 1%). Prawdopodobieństwo wystąpienia zespołu poresekcyjnego jest wyższe u chorych z bardzo powiększoną prostatą i z towarzyszącą niewydolnością krążenia.
- **Przejęciowe utrudnienie oddawania moczu.** Może wystąpić w pierwszych dniach po operacji u około 20% pacjentów. Czasami może dojść do zatrzymania moczu, wymagającego dłuższego utrzymania cewnika w pęcherzu moczowym. Jest to przeważnie wynikiem obrzęku błony śluzowej cewki moczowej lub zatkania światła cewki przez skrzepy.
- **Infekcja układu moczowego.** Może się rozwinąć u każdego operowanego pacjenta. Ryzyko wystąpienia zakażenia wzrasta wraz z czasem utrzymywania cewnika w drogach moczowych i w wybranych przypadkach może być konieczne leczenie antybiotykami.
- **Trudności z utrzymaniem moczu.** Mogą wystąpić u mężczyzn z jednoczesnym uszkodzeniem pęcherza moczowego, do którego doszło na skutek długo nieleczzonego BPH. Dolegliwości te zwykle nie są bezpośrednio związane z wykonanym TURP.
- **Całkowite nietrzymanie moczu.** To bardzo rzadkie powikłanie przebytej elektroresekcji stercza. Występuje u mniej niż 1% operowanych. Jego przyczyną jest częściowe lub pełne uszkodzenie mięśnia zwieracza zewnętrznego cewki moczowej, który położony jest około 0,5–1 cm od wierzchołka gruczołu krokowego. Ze względu na tak bliskie położenie względem operowanej okolicy może dojść do jego przecięcia w trakcie resekowania tkanki prostaty. W zależności od stopnia uszkodzenia zwieracza wystąpić może częściowe nietrzymanie moczu (trudność z utrzymaniem moczu przy dobrze wypełnionym pęcherzu) lub może mieć ono charakter stałego, niekontrolowanego wypływu moczu z cewki wymagającego stosowania podkładow higienicznych albo przewlekłego cewnikowania pęcherza moczowego. W części przypadków nasilenie nietrzymania moczu może zmniejszać się i ustąpić wraz z czasem upływającym od operacji, jednak nie można wykluczyć trwałego, nieodwracalnego charakteru tego powikłania.

Stosowanie coraz doskonalszej aparatury chirurgicznej oraz stałe usprawnianie techniki operacyjnej zmniejszyły ryzyko wystąpienia całkowitego, nieodwracalnego nietrzymania moczu do poziomu poniżej 1%, jednak nie wyeliminowały go całkowicie. W wybranych przypadkach możliwa jest chirurgiczna korekcja nietrzymania moczu poprzez implantację taśmy podwieszającej cewkę moczową lub wszczępienie sztucznego, hydraulicznego zwieracza cewki. W razie wątpliwości proszę powyższe zagadnienie szczegółowo omówić z urologiem prowadzącym.

- **Wytrysk wsteczny.** To stosunkowo często występujące następstwo przebytego TURP (dotyczy ponad połowy operowanych). Polega ono na braku wytrysku nasienia na zewnątrz cewki po stosunku płciowym. Na skutek wytworzenia dużej łoży w sterzowym odcinku cewki moczowej nasienie podczas ejakulacji wpływa do pęcherza moczowego. Zjawisko to, inaczej zwane „suchym orgazmem”, nie jest groźne, ale może w wybranych przypadkach stanowić istotne ograniczenie komfortu życia operowanego mężczyzny oraz uniemożliwić naturalne zapłodnienie.
- **Zaburzenia wzrodu prącia.** To częściowe lub całkowite pogorszenie możliwości osiągnięcia i utrzymania wzrodu prącia umożliwiającego odbycie satysfakcjonującego stosunku płciowego. Jest to bardzo rzadkie następstwo TURP, ale jego wystąpienia nie można całkowicie wykluczyć.
- **Konieczność dalszego leczenia po TURP.** Nieliczni mężczyźni w różnym czasie po przebytych TURP mogą potrzebować dalszego leczenia z powodu objawów rozrostu prostaty. Może być to spowodowane niewystarczającą poprawą w zakresie oddawania moczu lub nawrotem dolegliwości. Czasami po TURP może rozwinąć się zwężenie cewki moczowej (poniżej 4% operowanych), wymagające osobnego leczenia zabiegowego. Po długim czasie od operacji może również dojść do odrostu gruczolaka, wymagającego ponownego zabiegu przezcewkowego. Jest to rzadka sytuacja, w większości przypadków dotyczy pacjentów, którzy w młodym wieku przeszli pierwszy zabieg przezcewkowej elektroresekcji stercza.

Jak przygotować się do zabiegu przezcewkowej elektroresekcji stercza (TURP)?

Zgłaszając się w Izbie Przyjęć szpitala na zabieg planowy, koniecznie należy przedłożyć skierowanie do szpitala oraz okazać dokument tożsamości ze zdjęciem i numerem PESEL. Pakując się z myślą o hospitalizacji, należy przygotować się na około 3–4-dniowy pobyt i zabrać ze sobą rzeczy, które w takim czasie mogą być przydatne. Niezbędne jest wzięcie całej dostępnej dokumentacji medycznej, w tym wyników badań obrazowych (opis w formie pisemnej oraz płyta CD/DVD z nagraniem badaniem), kart wypisowych z innych oddziałów i szpitali, a także od lekarza rodzinnego, wyników badań zleconych przed operacją, konsultacji specjalistycznych, informacji o przyjmowanych na stałe lekach, informacji i „paszportów” dotyczących implantów. Proszę też pamiętać o dokumentach, które mogą być potrzebne przy sporządzaniu wypisu ze szpitala (NIP zakładu pracy, legitymacja Honorowego Dawcy Krwi, Kombatanta/Osoby Represjonowanej). Przed zabiegiem konieczne będzie całkowite usunięcie biżuterii (kolczyki, łańcuszki, pierścionki). Szczególnie wskazane jest zdjęcie obrączek i pierścionków z palców przed przyjęciem do szpitala, gdyż często nie da się ich usunąć w dniu zabiegu bez ich uszkodzenia.

Opiekujący się Panem urolog przed operacją sprawdzi wyniki następujących badań: usg jamy brzusznej z oceną objętości prostaty i zalegania moczu po mikcji, uroflowmetria (pomiar przepływu cewkowego), badania laboratoryjne, badanie palcem przez odbytnicę. Bardzo istotne jest udzielenie lekarzowi dokładnych informacji o przyjmowanych lekach, ze szczególnym uwzględnieniem leków hamujących krzepnięcie krwi. Proszę przygotować kartkę z nazwami leków, które Pan stosuje.

Spożywanie posiłków i napojów w dniu operacji jest zabronione. Personel szpitala po-prosi Pana o pozostanie na czczo.

W praktyce oznacza to całkowity zakaz spożywania posiłków i płynów od północy dnia poprzedzającego operację. W dniu operacji, rano, proszę jedynie przyjąć te leki, które wskaże Panu lekarz i popić je minimalną ilością wody. W razie wątpliwości proszę koniecznie przyjęcie jakichkolwiek leków skonsultować z lekarzem prowadzącym. Nieprzestrzeganie powyższych zasad może poważnie zagrozić Pana zdrowiu i życiu oraz może być powodem czasowego zdyskwalifikowania z za-planowanej operacji.

Co należy wiedzieć o zabiegu przezcewkowej elektroresekcji stercza (TURP)?

Podczas operacji. TURP zwykle trwa 45–90 minut. W tym czasie będzie Pan znieczulony i zabieg odbędzie się w sposób całkowicie bezbolesny. Standardowo stosuje się znieczulenie dokręgowo podpajęczynówkowe. Dzięki temu pozostanie Pan przytomny, ale nie będzie Pan odczuwał żadnego bólu związanego z operacją. Czasami może być potrzebne znieczulenie ogólne, podczas którego będzie Pan spać i zostanie Pan wybudzony dopiero po zakończeniu zabiegu.

Po operacji. Pobyt w szpitalu po zabiegu zwykle trwa 1–2 dni. Przez jedną dobę będzie Pan miał pozostawiony cewnik w pęcherzu moczowym. Konieczne może być płukanie pęcherza ze skrzepów. Cewnik zwykle usuwany jest następnego dnia po operacji, jednak czasami może okazać się konieczne utrzymanie cewnika przez kilka dni, do czasu aż będzie Pan w stanie samodzielnie oddać mocz.

Wskazane jest wcześniejsze zorganizowanie transportu do miejsca zamieszkania, gdyż w tak krótkim czasie po operacji nie powinien Pan prowadzić żadnych pojazdów. Należy również w planach osobistych i zawodowych uwzględnić pooperacyjny okres przeznaczony na rekonwalescencję. Trwa on zwykle od 3 do 6 tygodni. W tym czasie nie powinien Pan wykonywać żadnej ciężkiej pracy fizycznej.

W pierwszych tygodniach po TURP mogą pojawić się następujące problemy:

- **Ból podczas oddawania moczu, uczucie częstego parcia na mocz, przejściowe utrudnienie w oddawaniu moczu.** Dolegliwości te wynikają zwykle z pooperacyjnego obrzęku śluzówki dróg moczowych i ustępują po upływie kilku tygodni.
- **Krwimocz.** Jest częstym następstwem w pierwszych dniach po operacji. W tym czasie z cewki mogą wydostawać się pojedyncze skrzepy i fragmenty tkanek. Krwawienie może również nawracać po kilku dniach oddawania czystego, słomkowego moczu. Jeśli zaobserwuje Pan obfite krwawienie oraz wydostawanie się dużych ilości skrzepów, proszę niezwłocznie skontaktować się z urologiem prowadzącym lub zgłosić się do szpitala, gdzie był Pan operowany.

Po upływie kilku do kilkunastu dni po operacji we wskazanym miejscu otrzyma Pan wynik badania histopatologicznego. Po uzyskaniu wyniku badania należy w każdym przypadku zgłosić się do urologa prowadzącego. Kłopoty z oddawaniem moczu przeważnie nie są związane z rakiem prostaty, ale nie można jednoznacznie wykluczyć współistnienia raka stercza u pacjenta operowanego z powodu BPH.

Wytyczne dotyczące rekonwalescencji po zabiegu przezcewkowej elektroresekcji stercza (TURP)

- Proszę pić dużo płynów (co najmniej 2,5 l/dobę). Ma to na celu sprawne wypłukanie pęcherza ze skrzepów oraz przyspieszenie gojenia się cewki i pęcherza moczowego.
- Proszę nie dopuszczać do zaparć. W tym celu należy spożywać pokarmy zawierające dużo błonnika i unikać produktów działających zapierająco. W razie wątpliwości proszę to omówić z lekarzem prowadzącym.
- Proszę nie stosować żadnych leków doustnych hamujących krzepnięcie krwi. Ich zażycie może przyczynić się do wystąpienia masywnego krwimoczu.

Jeśli z powodu obciążeń kardiologicznych przed zabiegiem odstawił Pan doustne leki przeciwkrzepliwe i rozpoczął stosowanie iniekcji heparyny, proszę kontynuować leczenie iniekcjami przez co najmniej 2 tygodnie lub zgodnie z zaleceniami lekarza.

- Proszę powstrzymać się od podejmowania aktywności seksualnej i wykonywania ciężkiej pracy fizycznej przez co najmniej 3–6 tygodni po operacji.

Wyniki i leczenie uzupełniające

Większość mężczyzn po TURP odnotowuje znaczną poprawę w zakresie oddawania moczu już w pierwszych dniach po operacji. Należy jednak pamiętać, że podczas zabiegu usunięto jedynie wewnętrzną część stercza, a część zewnętrzna (torebka) pozostała nie-naruszona. W związku z tym po upływie wielu lat może dojść do nawrotu dolegliwości związanych z BPH. Dlatego po TURP nadal należy zgłaszać się raz w roku na rutynową kontrolę urologiczną, gdyż nadal istnieje ryzyko rozwoju raka prostaty.

Powyższe informacje mają służyć zrozumieniu przez Pana czynności podejmowanych przez personel medyczny w celu poprawy stanu zdrowia. Powyższy tekst nie ma na celu wywołania Pana strachu przed zabiegiem, lecz jest jedynie informacją o nim. Jego celem jest również uświadomienie pacjentom, że każdy, nawet najmniejszy zabieg może być obciążony pewnymi komplikacjami. W razie jakichkolwiek wątpliwości, niezrozumienia całości lub fragmentu informacji prosimy o zgłoszenie się do lekarza prowadzącego.

Jeśli chce Pan uzyskać dodatkowe informacje na temat choroby i leczenia, proszę skontaktować się z personelem oddziału

Oddział .....

Gabinet lekarski – tel. .....

Sekretariat – tel. .....

lub zgłosić się do Poradni Urologicznej

Poradnia Urologiczna – tel. .....

Formularz świadomej zgody na zabieg TURP

Prosimy o podpisanie niniejszego oświadczenia:

Oświadczam, że informacje o planowanym leczeniu, jego metodzie i możliwych komplikacjach z niego wynikających zostały mi przedstawione przez lekarza w sposób wyczerpujący i przystępny oraz że są one dla mnie całkowicie zrozumiałe. Oświadczam, że miałem możliwość zadawania pytań i otrzymałem stosowne wyjaśnienia zgłaszanych wątpliwości. Zaświadczam, że nie zataiłem żadnych informacji, które mogą mieć wpływ na moje leczenie. Jednocześnie wyrażam świadomą zgodę na proponowane mi leczenie i upoważniam lekarzy do wykonywania czynności, które uznają za stosowne dla ratowania mojego zdrowia i życia w sytuacjach tego wymagających. Rozumiem, że wymienione w powyższej informacji powikłania nie są wszystkimi możliwymi, z którymi mogę się zetknąć w trakcie leczenia. W przypadku klinicznego charakteru placówki medycznej wyrażam również zgodę na bierne i czynne uczestnictwo przy badaniu i zabiegach studentów medycyny.

Wyrażam zgodę na przetoczenie preparatów krwiopochodnych w przypadku zaistnienia wskazań do takiego postępowania. Upoważniam lekarzy do wykonania transfuzji krwi w trakcie oraz po przebytej operacji, również wtedy, gdy będę nieprzytomny.

Wyrażam zgodę na wykorzystanie moich danych medycznych do celów naukowych, w tym do publikacji w czasopiśmie medycznych. Oświadczam, iż rozumiem, że wykorzystane zostaną wyłącznie dane medyczne w sposób niepozwalający osobom postronnym na identyfikację mojej osoby, a dane osobowe pozostaną utajnione.

Jeśli po przeczytaniu niniejszego dokumentu ma Pan jakieś pytania do lekarza prowadzącego, proszę napisać je poniżej.

1. ....
.....
.....
2. ....
.....
.....
3. ....
.....
.....
4. ....
.....
.....

Miejscowość, data .....

.....
Czytelny podpis pacjenta

.....
Pieczęć i podpis lekarza

*) W przypadku braku numeru PESEL wpisać rodzaj i numer dokumentu tożsamości